

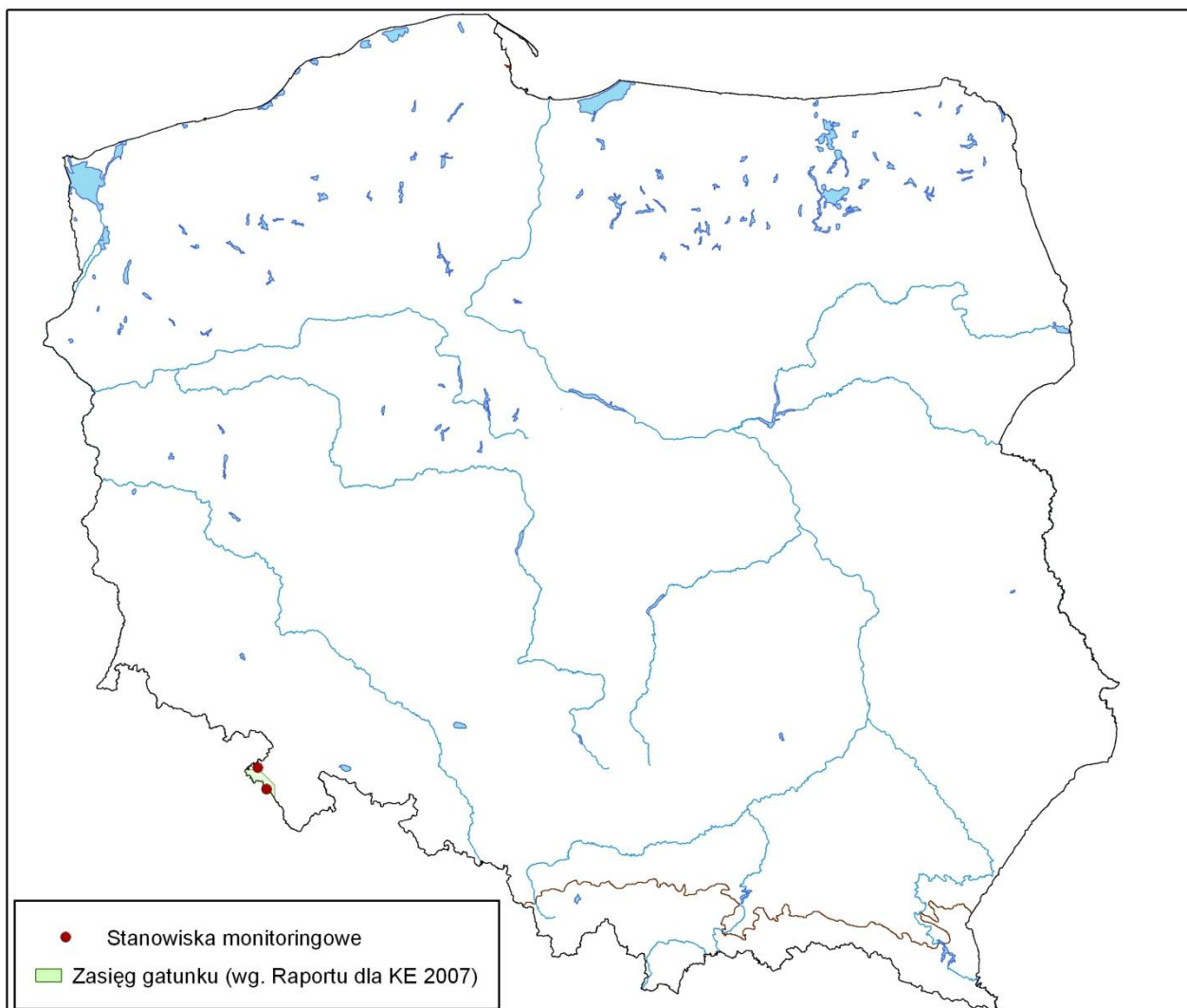
Goryczuszka czeska *Gentianella bohemica*

Liczba i miejsce lokalizacji powierzchni monitoringowych

Gatunek występuje wyłącznie w regionie kontynentalnym, co determinowało lokalizację badań monitoringowych. Monitorowano dwie populacje w zachodniej części ziemi kłodzkiej (Sudety Środkowe); są to jedyne stanowiska tego gatunku potwierdzone w ostatnich latach:

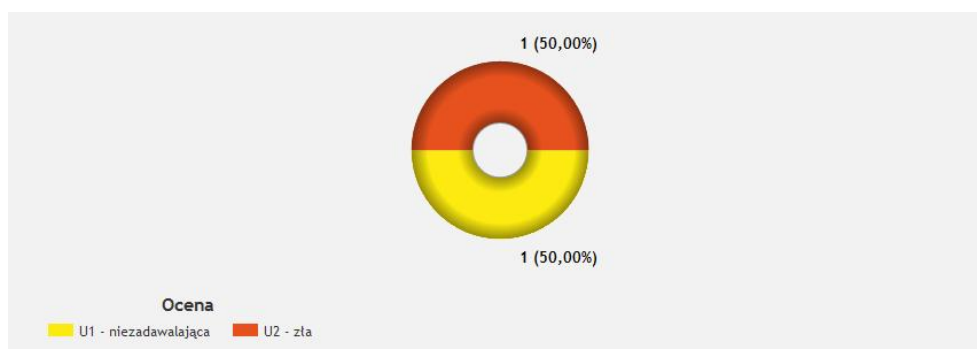
- w Górach Orlickich (PLH020060 Góry Orlickie, obszar chronionego krajobrazu „Góry Bystrzyckie i Orlickie”)
- w Górach Stołowych (Park Narodowy Gór Stołowych, PLH020002 Góry Stołowe), metapopulacja składająca się z 2 nieodległych od siebie subpopulacji, zlokalizowanych na sąsiednich polanach.

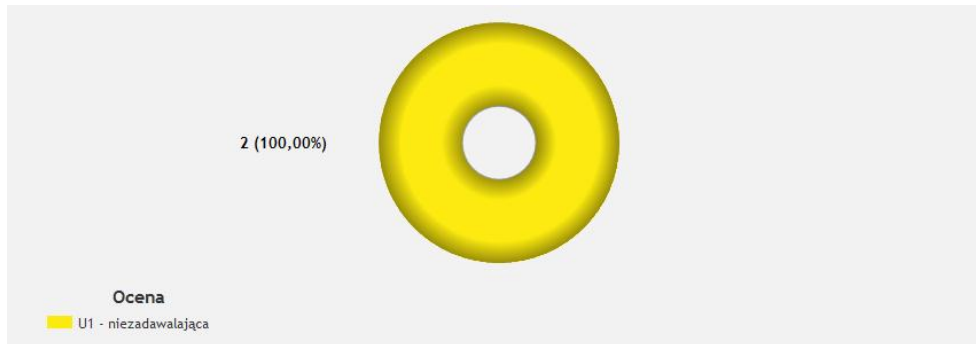
Wyniki

Gatunek występuje w Polsce w Sudetach, na 2 (3) stanowiskach, w 2 obszarach Natura 2000 (1 z nich z Shadow list). Monitoringiem objęto wszystkie te stanowiska, a więc 100% populacji krajowej.

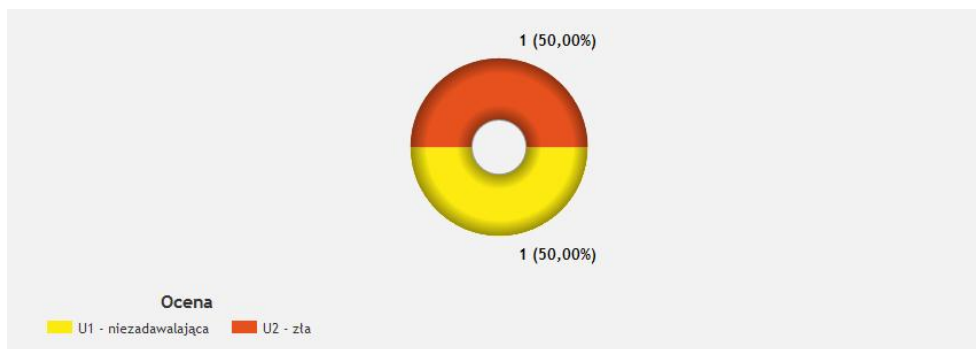
Stan populacji

Stan siedliska

Ocena ogólna

Gatunek skrajnie rzadki, o słabo poznanej biologii i wymaganiach siedliskowych. Zagrożeniem jest konkurencja ze strony innych gatunków oraz efekty braku użytkowania i postępującego procesu sukcesji - ocienienie, brak miejsc do kiełkowania. Konieczne kontynuowanie działań ochrony czynnej i rozszerzenie ich na drugie stanowisko. Stan gatunku w regionie, a zarazem w kraju może być oceniony na U2.

Na obu badanych stanowiskach stan zachowania gatunku jest niewłaściwy – niezadawalający (U1) na stanowisku w Górach Orlickich i zły (U2) na stanowisku w Górach Stołowych. Większość badanych parametrów cząstkowych uzyskała stan niewłaściwy – niezadawalający (U1). Populacja na stanowisku *Łąki pod Rogową Kopą* jest w stanie niewłaściwym – złym (U2) i jest to spowodowane przede wszystkim niską i stopniowo zmniejszającą się w ostatnich latach liczebnością, oraz gorszymi niektórymi parametrami stanu siedliska (bardziej zwarta ruń i grubsza warstwa nierozłożonej materii organicznej). Stan ten utrzymuje się mimo jej położenia na terenie Parku Narodowego Gór Stołowych i prowadzonych od kilku lat zabiegów ochrony czynnej tego gatunku na w/w stanowisku (odlesienie, coroczne koszenie łąki). Na stanowisku *Dolina Młynówki* zaobserwowano duży spadek liczebności w dwóch kolejnych latach (2006 rok – ok. 350 osobników, 2007 rok – 50 osobników), być może liczebność populacji ulega fluktuacjom ze względu na dwuletni cykl życiowy gatunku, może to być jednak spowodowane innymi, nieznanymi czynnikami. Na obu stanowiskach badawczych obserwowano wyłącznie osobniki kwitnące. Istnieje możliwość, że osobniki młodociane i wegetatywne mogły być przeoczone ze względu na swoje małe rozmiary.

Stanowisko/Ocena	Stan populacji	Stan siedliska	Perspektywy ochrony	Zabiegi ochronne	Ocena ogólna
------------------	----------------	----------------	---------------------	------------------	--------------

WYNIKI MONITORINGU

Dolina Młynówki (G. Orlickie)	U1	U1	FV	U1	U1
Łąki pod Rogową Kopą (G. Stołowe)	U2	U1	U1	U1	U2

Wnioski dotyczące stanu populacji monitorowanych

Zbadane dwa stanowiska są w świetle danych literaturowych, jedynymi potwierdzonymi w ostatnich latach na terenie Polski, można więc przyjąć że stanowią one populację krajową. Prawdopodobne jest jednak odnalezienie dalszych stanowisk tego gatunku, zwłaszcza w południowo-zachodniej części kraju. Stąd rzeczywista wielkość populacji krajowej i liczba stanowisk nadal pozostaje nieznana. Na ościennym terenie Republiki Czeskiej przyległym do Ziemi Kłodzkiej (gdzie zlokalizowane są oba istniejące stanowiska) istnieje kilka potwierdzonych w ostatnich latach stanowisk, objętych ochroną w formie rezerwatowej.

Takson jest trudny do identyfikacji (krytyczny), możliwy do pomylenia z innymi gatunkami z rodzaju goryczuszka *Gentianella*, zwłaszcza z goryczuszką Wettsteina *Gentianella germanica* subsp. *germanica*. Konieczna jest krytyczna rewizja materiałów zielnikowych z terenu naszego kraju i poszukiwanie populacji w terenie na stanowiskach pozytywnie zrewidowanych. Gatunek podawany był łącznie z kilkudziesięciu stanowisk na terenie Polski (Mesjasz-Przybyłowicz 1988 mscr., Zajac i Zajac 2001), brak jest danych o ich aktualności. Może to wskazywać na proces zanikania stanowisk, proces ten obserwowany jest Republice Czeskiej (Kirschner i Kirschnerova 2000).